

Hallintosäännön päivittäminen rakentamislakiuudistuksen yms. takia

KH 21.10.2024 § 141

554/00.01.01.00/2021

Lisätiedot:

kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121

kaupunginjohtaja Christoffer Masar, puh. 050 411 0163

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Hallintosäännön päivittämisen valmistelu

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin päivitetyn hallintosäännön 16.9.2024 (§ 38). Tuolloin todettiin, että silloin käsiteltävänä olleeseen ehdotukseen ei ollut sisällytetty maankäyttö- ja rakennuslain uudistamisesta aiheutuvia muutoksia hallintosääntöön, vaan että nämä tuodaan erikseen käsittelyyn syksyllä 2024. Uusi rakentamislaki tulee voimaan 1.1.2025. Samalla tulee voimaan maankäyttö- ja rakennuslain muutos, jonka myötä laista kumotaan rakentamista koskevat pykälät ja lain nimi muuttuu alueidenkäyttölaiksi. Kolmas uudistushankkeeseen liittyvä uusi laki on laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä.

Hallintosäännön päivittämisen toisen vaiheen valmistelu on tehty viranhaltijavalmisteluna. Uudesta rakentamislaki johtuvat muutokset koskevat vain yhdyskuntavaliokuntaa, rakennusvaliokuntaa ja kaupunginhallitusta, minkä takia päivitysversio on maankäyttö- ja rakennuslain uudistamiseen liittyen käsitelty vain näissä toimielimissä. Rakennusvaliokunta käsitteli asian kokouksessaan 25.9.2024 ja yhdyskuntavaliokunta kokouksessaan 8.10.2024. Kumpikin valiokunta merkitsi tiedoksi hallintosäännön päivitysehdotukset omalta osaltaan esittämättä evästyksiä valmistelulle.

Samalla on kuitenkin tarkasteltu myös joitakin muita säännöksiä, erityisesti suhteessa kuntalakiin. Viime päivityksestä jäi myös tietyt sivistystoimen toimielinorganisaatioon liittyvät muutokset tekemättä. Jatkovalmistelussa on tehty joitakin muitakin myöhemmin havaittuja tarpeellisiksi koettuja päivityksiä.

Liitteessä on esitetty hallintosääntöön tehtävät päivitykset kaksipalstaisena siten, että vasemmalla ovat valtuuston 16.9.2024 hyväksymät hallintosäännön määräykset ja oikealla vastaavat päivitettäviksi esitetyt määräykset. Muutetut kohdat on merkitty keltaisella ja poistetut yliviivattuina.

Muutosehdotukset rakentamislain voimaan astumisen takia

Kuntaliitto on antanut useita yleiskirjeitä rakentamislakiin liittyen. Yleiskirjeessä 13/2023 käsitellään mm. päätöstoimivaltaa koskevat muutokset. Yleiskirjeen liitteenä on listaus rakentamislain toimivaltasäännöksistä. Maankäyttö- ja rakentamislakiin verrattuna toimivaltaa säädetään rakentamislaisissa aiempaa enemmän kunnalle, minkä vuoksi kaupungin hallintosäännössä on määriteltävä toimivaltainen viranomaislainen. Kyse ei siis kaikilta osin ole vain hallintosäännössä olevien lakiviittausten korjaamisesta.

Toimivaltasäännösten päivittämiseen vaikuttaa osittain myös rakentamislain ns. korjaussarja. Rakentamislakiin tehdään jo nyt muutoksia, ja lakiesitys on annettu eduskunnalle syyskuussa 2024 (HE 101/2024 vp). Tarkoituksena on, että korjattu rakentamislaki tulee voimaan sekin 1.1.2025. Valmistelussa on pyritty

huomiomaan korjaussarjan vaikutukset hallintosääntöön, mutta varaudutaan siihen, että joitakin muutostarpeita voi tulla esiin myöhemminkin korjatusta laista tai lain soveltamisesta johtuen. Mikäli näin tapahtuu, tuodaan hallintosäännön päivitys taas käsittelyyn. Tässä vaiheessa tärkeintä on kuitenkin saada laissa määrittelemättä jäänyt toimivalta määrättyä sisäisesti kaupungin organisaatiossa ennen 1.1.2025.

Linkit yleiskirjeeseen

<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2023/rakentamislakiin-liittyva-3-yleiskirje-valmistautuminen-lakien-voimaantuloon> ja suoraan liitteeseen https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Liite%20Toimivalta%20Rakentamislaki%2010_2023.pdf.

Muutosehdotukset esitetään toisaalta pohjautuen Kuntaliiton em. yleiskirjeen liitteeseen ja toisaalta varsin pitkälle noudattaen nykyisiä joko lakiin tai hallintosääntöön perustuvia toimivaltasäännöksiä. Alla selostetaan sen vuoksi erikseen vain muut kuin pelkästään teknisluontoisiksi katsottavat muutokset.

Kuntaliiton ohjeistuksessa suositellaan huomioitavaksi hallintosäännössä erinäisiä laissa kunnalle säädettyjä joko asian valmisteluun tai täytäntöönpanoon liittyviä tehtäviä (erityisesti yleiskirjeen liitteen sivulla 2 mainittuja). Sen vuoksi on lisätty tätä kattavat määräykset kaupunginhallitukselle (19 § 3. kohta), yhdyskuntavaliokunnalle (22 § yhdyskuntavaliokunnan erityinen toimivalta 12. kohta) ja rakennusvaliokunnalle (22 § rakennusvaliokunnan erityinen toimivalta 1. kohta).

Koska kaupunginhallitus edustaa kaupunkia maankäyttö- ja rakennuslain (jatkossa rakentamislain) mukaisissa valitusasioissa, on erityisesti lupa-asioissa tarkoituksenmukaisempaa, että päätöksenteko on muualla kuin kaupunginhallituksessa. Sen takia esitetään, että poikkeamishakemukset käsitellään jatkossa yhdyskuntavaliokunnassa tai rakennusvaliokunnassa, mutta alueellinen poikkeaminen jäisi kuitenkin edelleen kaupunginhallitukselle. Samalla toteutuisi rakentamislain uudistuksen tavoite sujuvoittaa ja nopeuttaa rakentamiseen liittyviä lupaprosesseja. Lupa vähäiseen poikkeamiseen rakentamisluvan yhteydessä kuuluu nykylainsäädännön mukaan rakennusvalvontaviranomaiselle. Toimivaltaa ei ole syytä muuttaa, mutta muotoilussa on huomioitu korjaussarjan muotoilua. Koska rakentamislainsäädännössä nostetaan lupakynnystä, on tarpeen antaa rakennusvaliokunnalle oikeus myöntää poikkeaminen myös silloin kun rakentaminen ei vaadi lupaa. Muilta osin poikkeamisluvat myöntäisi yhdyskuntavaliokunta.

Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamisesta päättämisen osalta on tehty tarkennus. Hallintosääntöön on lisätty rakentamislain 132 § 2 momentissa säädettyä oijttamista koskeva toimivaltasäännös. Myös hallintosäännön 22 §:ään yhdyskuntavaliokunnan toimivallan alle lisättiin kohdat maastoon merkitsemisestä sekä liikennealueiden ja ulkotilojen valvomisesta. Molemmat lisäykset perustuvat Kuntaliiton yleiskirjeen liitteeseen.

Hallintosääntöön pitää lisätä uusi kappale rakennusvaliokunnan erityisen toimivallan alle (§ 22) kuuluvista asioista, koska rakentamislainsäädännössä ei ole esitettyä kohdassa mainittujen asioiden osalta määriteltyä toimivaltaista viranomaista.

Jatkossa rakentamislupa koostuu alueidenkäytöllisten edellytysten (sijoittamisen edellytykset) tarkastelusta ja olennaisten teknisten vaatimusten (toteuttamisen edellytykset) tarkastelusta. Hakijan niin halutessa kunta voi ratkaista sijoittamisen

edellytysten olemassaolon erillisellä päätöksellä. Koska rakennusvaliokunta päättää sijoittamisen edellytyksistä rakentamisluvan yhteydessä, on luontevaa, että sama taho päättää tästä myös silloin kuin sijoittamisen edellytykset käsitellään erikseen etukäteen. Rakentamisluvan osalta ei tarvita hallintosääntöön erillismainintaa, toimivallan tullessa laista.

Purkamisluvat kuuluvat nykylainsäädännön mukaan rakennusvalvontaviranomaiselle. Rakentamislaisa tämä on määrätty kunnalle. Rakentamislain korjaussarjassa esitetään tämä korjattavaksi takaisin rakennusvalvontaviranomaiselle, mutta jätetään kunnan harkintaan purkamisluvan myöntäminen asemakaavassa suojellun rakennuksen osalta. Toimivaltaa ei ole syytä muuttaa.

Rakennusvaliokunta voi hallintosäännön nojalla siirtää sille hallintosäännössä määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Tilakeskukseen on perustettu LVI-asiantuntijan virka (KH 25.01.2021 § 18), jonka viranhaltija toimii tarvittaessa myös rakennusvalvonnan tarkastusinsinöörinä sekä asiantuntijana, jotta voidaan vastata uudistuvan lainsäädännön vaatimuksiin. Koska LVI-asiantuntija ei ole rakennusvalvonnan alaisuudessa, on tarpeen lisätä hallintosääntöön häntä koskeva erillismääräys.

Vaikka terveydensuojeluviranomaista koskeva sinänsä teknisluontoinen lisäysoesitys ei liity rakentamislakiuudistukseen, on tarkoituksenmukaista käsitellä se tässä samassa yhteydessä.

Muut muutosehdotukset

Hallintosääntöehdotuksessa esitetään opetus- ja varhaiskasvatusvaliokuntien nimien muuttamista kasvatus- ja koulutusvaliokunniksi. Lisäksi näistä esitetään poistettavaksi Espoon kaupungin edustus. Edustus on jääne Espoon kanssa sovitusta yhteistyöstä perusopetuksen järjestämisessä, mutta Espoon edustusoikeutta ei ole enää mainittu vuonna 2005 ja sen jälkeen sovitussa sopimuksissa. Nimimuutos astuisi voimaan heti, mutta Espoon edustusta koskeva muutos tulisi voimaan vasta 1.6.2025 alkavalla valtuustokaudella.

Koska kuntalain 60 §:n mukaan toimitilin valitsee jäsenkunnan yhtymäkokousedustajan, esitetään poistettavaksi kaupunginjohtajan toimivallasta (§ 13) yhtymäkokousedustajan valitseminen. Kaupunginjohtajalle esitetään lisättäväksi oikeus määrätä toinen edustamaan kaupunkia eri tarpeellisissa yhteyksissä, nyt mainittujen edustustilaisuuksien ja neuvottelujen lisäksi (esim. erilaisten käyttöoikeuksien hakemisessa). Lisäksi esitetään kaupunginjohtajalle oikeus nimetä viranhaltijajäsenet vaikuttamistoimielimiin sekä päättää tietopyynnöistä perittävä maksu sekä koko kaupunkia koskevista maksuista.

Hyvinvointivaliokunta on pyytänyt selvitystä Kauniaisten kotouttamisen järjestämisestä ja mahdollisuudesta siirtää se hyvinvointivaliokunnan alaisuuteen. Kotouttaminen kuuluu tällä hetkellä kaupunginhallitukselle, jolle kuuluu myös vastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä. Työvoimaan kuuluvien kotoutujien palvelut järjestää 1.1.2025 alkaen Espoon kaupunki Kauniaisten puolesta (Espoo-Kauniainen työllisyysalue), ja myös työvoiman ulkopuolisten kotoutujien palveluiden järjestämisestä on tarkoitus sopia Espoon kanssa. Maan hallituksen hallitusohjelman mukaan Suomeen kotoudutaan työllä. Vaikka kotoutuminen ja hyvinvointityö osittain liittyvät toisiinsa, on toisaalta suuria yhtymäkohtia työvoimaan kuuluvien ja työvoiman ulkopuolelle jäävien kotoutujien kohdalla,

mikä puhuu vahvemmin sen puolesta, että kotoutuminen jää kaupunginhallituksen alaisuuteen. Yhteistyötä tehdään silti toimialojen kesken. Koska kaupungin asumisneuvoja vastaa oman työnsä ohessa (60 %) kotouttamisesta (40 %) olisi hallinnollisestikin hankalaa siirtää kotoutuminen yleishallinnon ja kaupunginhallituksen alaisuudesta muualle. Hallintosääntöön on kuitenkin esitetty tarkennus tältä osin.

Kuntalain 26–28 §:n mukaan kaupunginhallituksen on huolehdittava vaikuttamistoimielinten toimintaedellytyksistä. Jotta tämä toteutuisi mahdollisimman tehokkaasti esitetään palautettavaksi kaupunginhallitukselle vaikuttamistoimielinten toimintasäntöjen vahvistaminen, mistä ei tarvitse mainita erikseen kaupunginhallituksen tehtävien ja toimivallan kohdalla.

Koska kuntalain 88 §:n mukaan viran perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää toimielin, esitetään muutettavaksi hallintosäännön 31 § vastaamaan tätä.

Koska kuntalain 41 §:n mukaan valtuusto valitsee kaupunginjohtajan myös määräaikaiseen virkaan, esitetään muutettavaksi hallintosäännön 36 § vastaamaan tätä, jolloin samalla on esitetty muutos kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan väliseen toimivaltaan.

Kuntalain 123 §:n ja 39 §:n muotoilujen takia esitetään hallintosäännön 66 ja 68 §:ien tarkentamista lain sanamuotoja vastaaviksi.

Kuntalain 90 §:n mukaan hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset mm. valtuutettujen puheenvuorojen pituudesta yksittäisissä asioissa, jos ne ovat tarpeen kokouksen kulun turvaamiseksi. Säännöstä on tulkittu vaihtelevasti eri kunnissa, mutta Kuntaliiton mallisäännön mukaisesti esitetään tarkennusta hallintosäännön 88 §:ään.

Vaikuttamistoimielinten puheenjohtajien palkkioon esitetään maltillista korotusta heidän työmääränsä takia.

Hallintosäännön 9, 14, 18, 22, 25, 30, 31, 32, 33, 51, 90 ja 118 §:ään on tehty teknisluontoisia korjauksia ja tarkennuksia.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus päättää esittää valtuustolle hallintosäännön päivittämistä liitteessä esitetyn mukaisesti.

Lisäksi kaupunginhallitus esittää, että hallintosääntö astuu voimaan valtuuston päätöksen saatua lainvoiman, lukuun ottamatta toimielinten kokoonpanoja koskevat muutokset, jotka astuvat voimaan vasta seuraavan valtuustokauden alussa 1.6.2025.

.....

Keskustelun aikana jäsen Mikko J. Salminen teki varapuheenjohtajaa Tiina Rintamäki-Ovaskan ja jäsen Johan Johanssonin kannattamana seuraavanlaisen vastaesityksen 8.1:

8.1 Lisäys titteliin (Salminen Mikko J.)

"Muutetaan "sivistys- ja hyvinvointijohtaja" "sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja"."

Puheenjohtajan tiedusteli, voidaanko jäsen Salmisen vastaesitys hyväksyä yksimielisesti. Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti esittää valtuustolle hallintosäännön päivittämisestä liitteessä esitetyn mukaisesti sillä muutoksella, että muutetaan ”sivistys- ja hyvinvointijohtajan” nimike ”sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtajaksi”.

Lisäksi kaupunginhallitus esittää, että hallintosääntö tulee voimaan valtuuston päätöksen saatua lainvoiman, lukuun ottamatta toimielinten kokoonpanoja koskevia muutoksia, jotka tulevat voimaan vasta seuraavan valtuustokauden alussa 1.6.2025.

Liitteet:

Hallintosääntöesitys